

Oosterse Orthodoxie vs. Bijbels Christendom: Wat zijn de belangrijkste verschillen?

Door dr. Paul M. Elliott

<http://www.teachingtheword.org/apps/articles/?columnid=6435&articleid=81482>

Vertaling door M.V., 18-2-2024. Schriftplaatsen komen uit de HSV.

Er is terecht gezegd dat de Oosterse Orthodoxie “Rooms-katholicisme zonder pausdom en mariolatrie” is

Een lezer vraagt: “Zijn Oosters-orthodoxe beoefenaars (Russisch, Servisch, Grieks, Antiochisch, Ethiopisch, enz.) ware christenen? Zo niet, waarin ligt dan hun niet-naleving van de Schrift in hun overtuigingen en praktijken?”

Er is gezegd dat de Oosterse Orthodoxie “Rooms-katholicisme zonder pausdom en mariolatrie¹” is, en dat is inderdaad een treffende samenvatting van haar theologie en praktijk. Sommige kerkhistorici wijzen vaak op wat het “Grote Schisma” wordt genoemd dat in de 11e eeuw plaatsvond tussen de Westerse kerk (gecentreerd in Rome) en de Oosterse kerk (gecentreerd in Constantinopel). Maar de drijfveer voor die verdeeldheid was niet een keuze tussen gehoorzaamheid aan het Woord van God en het woord van mensen, maar eerder een keuze tussen twee concurrerende strekkingen van wat de Schrift herhaaldelijk veroordeelt als “de geboden en leerstellingen van mensen”².

Wat er werkelijk toe doet, zoals de vraag van onze lezer terecht stelt, zijn niet de verschillen tussen Rome en Constantinopel, maar tussen deze beide zichtbare lichamen en de Heilige Schrift. Het gedeelte van onze Bijbelkennisbank over het Rooms-katholicisme³ gaat uitgebreid in op de afwijkingen van die valse kerk van het Woord. In dit artikel zullen we ons concentreren op de belangrijkste elementen van de Oosters-orthodoxe theologie en praktijk. Het onderzoeken van slechts drie gebieden - de standpunten van de Oosterse Orthodoxie over de Schrift, zonde en verlossing - vertelt ons alles wat we moeten weten om het als een vals geloof te verwerpen.

Schrift

Net als de Rooms-katholieke kerk houdt de Oosters-orthodoxe kerk vol dat zij de enige ware kerk van Christus op aarde is. Net als Rome houdt ook de Oosters-orthodoxe kerk vast aan de valse leer van de apostolische successie, en beweert dat haar patriarchen de laatsten zijn in een ononderbroken lijn van opvolgers van het gezag van Christus’ apostelen. Zij geloven dat de verlossing alleen in de Orthodoxe kerk ligt.

Net als de Rooms-Katholieke kerk verwerpen ook de Oosters-Orthodoxen de leer van het gezag van de Schrift-alleen, en verklaren dit tot de grote ketterij van de Reformatie. Zij geloven dat met name protestanten van het ware geloof zijn afgeweken. De Oosterse Orthodoxie is van mening dat de enige bron van openbaring is wat zij de “heilige traditie” noemt. Dit is in feite niet één enkele bron van “openbaring”, maar een samensmelting van vele vermeende bronnen. Naast de Schrift erkent de Oosters-orthodoxe kerk volgende vormen van door de mens gemaakte traditie als gezaghebbend:

- De geschriften en besluiten van de eerste zeven oecumenische concilies, die plaatsvonden tussen de 4e en 8e eeuw.
- De geschriften en besluiten van latere kerkenconcilies door de eeuwen heen (die vaak met elkaar en met de Schrift in strijd waren).
- De geschriften van zogenaamde kerkvaders, vooral die van de eerste vier eeuwen na Christus.

¹ Mariolatrie: Overdreven Mariaverering → Maria-aanbidding; Mariaverheerlijking; Mariaverafgoding.

² Zie bv. Markus 7:7.

³ <http://www.teachingtheword.org/articles.asp?columnid=5444>

- Iconen gemaakt van metaal, steen, hout en stof die bij edict⁴ van de kerk als voorwerpen van aanbidding zijn opgesteld.
- De officiële (en complexe) liturgie die de eredienst van de kerk regelt.
- Het canonieke recht van de kerk, bestaande uit wetten, voorschriften en commentaren op de verschillende elementen van de ‘heilige traditie’. Het kerkelijk recht regelt niet alleen de activiteiten van de kerk, maar eist ook een zekere mate van gezag op in staatszaken. Het Oosters-orthodoxe canonieke recht staat bekend als het *Pedalion* (Grieks voor “roer”), omdat het doel ervan is de kerk te “sturen”.

Authentiek Christendom, daarentegen, zegt ons dat we de geboden en leringen van mensen moeten verwerpen:

“En dit zeg ik, opdat niemand u misleidt met mooiklinkende redeneringen. ⁵ Want al ben ik lichamelijk afwezig, toch ben ik in de geest bij u. Ik zie met blijdschap de goede orde onder u en de vastheid van uw geloof in Christus. ⁶ Zoals u dan Christus Jezus, de Heere, hebt aangenomen, wandel in Hem, ⁷ geworteld en opgebouwd in Hem, en bevestigd in het geloof, zoals u onderwezen bent; wees daarin overvloedig, met dankzegging. ⁸ **Pas op dat niemand u als buit meesleept door de filosofie en inhoudsloze verleiding, volgens de overlevering van de mensen,** volgens de grondbeginselen van de wereld, maar niet volgens Christus. ⁹ Want in Hem woont heel de volheid van de Godheid lichamenlijk. ¹⁰ En u bent volmaakt geworden in Hem, Die het Hoofd is van iedere overheid en macht” (Kolossenzen 2:4-10).

Zonde

De Oosters-orthodoxe kerk verwerpt de leer van de Bijbel dat de mens in geestelijke slavernij verkeert vanwege de verdorvenheid van zijn natuur door de val van Adam. Daarom verwerpt de Oosters-orthodoxe kerk ook de leer van de toegerekende schuld van de hele mensheid, die in Adam gezondigd heeft. De Oosterse Orthodoxie leert dat mensen alleen schuldig zijn aan hun eigen zonden in plaats van al veroordeeld te zijn als gevolg van de val van Adam, voordat ze zelf iets goeds of kwaads hebben gedaan.

Het authentieke Christendom daarentegen verkondigt de leer van de erfzonde en de schuld van alle mensen in Adam, en de noodzaak van de persoon en het werk van Christus als de Tweede Adam die hen van die veroordeling verlost:

“Daarom, zoals door één mens de zonde in de wereld is gekomen, en door de zonde de dood, en zo de dood over alle mensen is gekomen, in wie allen gezondigd hebben. ¹³ Want totdat de wet er kwam, was er wel zonde in de wereld. Zonde wordt echter niet toegerekend als er geen wet is. ¹⁴ Toch heeft de dood geregeerd van Adam tot Mozes toe, ook over hen die niet gezondigd hadden met eenzelfde overtreding als Adam, die een voorbeeld is van Hem Die komen zou. ¹⁵ Maar het is met de genadegave niet zoals met de overtreding. Want als door de overtreding van de ene velen gestorven zijn, veel meer is de genade van God en de gave door de genade die er is door de ene mens Jezus Christus, overvloedig geweest over velen. ¹⁶ En het is met de gave niet zoals het was door de ene die zondigde. Want de veroordeling leidde ten gevolge van één overtreding wel tot verdoemenis, maar de genadegave bij vele overtredingen tot rechtvaardiging. ¹⁷ Want als door de overtreding van de ene de dood geregeerd heeft door de ene, veel meer zullen zij die de overvloed van de genade en van de gave van de gerechtigheid ontvangen, in het leven regeren door de Ene, namelijk Jezus Christus. ¹⁸ Zoals dus door één overtreding de schuld gekomen is over alle mensen tot verdoemenis, zo komt ook door één rechtvaardigheid de genade over alle mensen tot rechtvaardiging van het leven. ¹⁹ Want zoals door de ongehoorzaamheid van de ene mens velen als zondaars aangemerkt worden, zo zullen ook door de gehoorzaamheid van de Ene velen als rechtvaardigen aangemerkt worden” (Romeinen 5:12-19).

Net als het Rooms-katholicisme leert de Oosterse Orthodoxie de noodzaak van het belijden van zonden aan een menselijke priesterlijke middelaar om het individu in staat te stellen zijn redding te

⁴ Edict: besluit of verordening met kracht van wet, uitgevaardigd door een heerser met wetgevende bevoegdheid.(Wiki)

behouden, en leert dat de Eucharistie een zoenoffer is voor beleden zonden naast het offer van Christus aan het kruis.

Het authentieke Christendom daarentegen verklaart het priesterschap alleen van Christus, die volledige en definitieve verzoening voor de zonden heeft gedaan:

“Want er is één God. Er is ook één Middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus. ⁶ Hij heeft Zich gegeven als een losprijs voor allen. ...” (1 Timotheüs 2:5-6).

“Want zo’n Hogepriester hadden wij nodig: heilig, onschuldig, onbesmet, afgescheiden van de zondaars en boven de hemelen verheven. ²⁷ Hij heeft het niet nodig, zoals de hogepriesters, elke dag eerst voor zijn eigen zonden slachtoffers te brengen en pas daarna voor die van het volk. Want dat heeft Hij voor eens en altijd gedaan, toen Hij Zichzelf offerde. ²⁸ Want de wet stelt mensen, die met zwakheid behept zijn, aan als hogepriester. Maar het woord van de eed die na de wet gezworen is, stelt de Zoon aan, Die tot in eeuwigheid volmaakt is” (Hebreeën 7:26-28).

Verlossing

Net als het Rooms-katholicisme is de Oosterse Orthodoxie van mening dat redding begint met de waterdoop. De Oosters-orthodoxe theologie beweert ten onrechte dat niemand gered kan worden tenzij hij met water wordt gedoopt.

Net als het Rooms-katholicisme leert de Oosterse Orthodoxie dat de mens in staat is om met God samen te werken om zijn redding tot stand te brengen, en dat wedergeboorte het product is van een synergetische⁵ inspanning van God en mens. Net als het Roomse geloof verwerpt de Oosterse Orthodoxie de leer van de rechtvaardiging door genade alleen, door het geloof in Christus alleen, als ketterij.

Het sleutelwoord dat verlossing beschrijft in de Oosters-orthodoxe theologie is *theosis* - “God worden”. Deze term beschrijft een vermeende progressieve transformatie van het individu in volledige gelijkenis met God, zowel in ziel als lichaam, door een gezamenlijke inspanning waarbij geloof en goede werken betrokken zijn. Net als het Rooms-katholicisme ontkent de Oosterse Orthodoxie het onderscheid tussen rechtvaardiging (Gods eenzijdige daad door een zondaar rechtvaardig te verklaren op basis van geloof in de verdiensten van Christus alleen - Romeinen 5) en heiliging (de inwonende Geest van God die het wedergeboren individu meer en meer gelijkvormig maakt aan het beeld van Christus, een werk dat wordt voltooid in de verheerlijking van de gelovige - Romeinen 8). In feite verwacht Oosterse Orthodoxie zijn valse leer van *theosis* bovendien wedergeboorte met rechtvaardiging en heiliging.

Het authentieke Christendom verkondigt in schril contrast daarmee de grote leerstellingen van de genade:

“Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus. ² Door Hem hebben wij ook de toegang verkregen door het geloof tot deze genade waarin wij staan, en wij roemen in de hoop op de heerlijkheid van God” (Romeinen 5:1-2).

“Want toen wij nog krachteloos waren, is Christus op de bestemde tijd voor goddelozen gestorven. ⁷ Want bij hoge uitzondering zal iemand voor een rechtvaardige sterven; hoogstens immers heeft iemand de moed om voor de goede mens te sterven. ⁸ God echter bevestigt Zijn liefde voor ons daarin dat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren. ⁹ Veel meer dan zullen wij, nu wij gerechtvaardigd zijn door Zijn bloed, door Hem behouden worden van de toorn. ¹⁰ Want als wij, toen wij vijanden waren, met God verzoend zijn door de dood van Zijn Zoon, hoeveel te meer zullen wij behouden worden door Zijn leven, omdat wij verzoend zijn. ¹¹ En dit niet alleen, maar wij roemen ook in God, door onze Heere Jezus Christus, door Wie wij nu de verzoening ontvangen hebben” (Romeinen 5:6-11).

Conclusie

⁵ Synergetisch: interactief, samenwerkend.

De Oosters-Orthodoxe kerk wijkt in veel andere opzichten af van het authentieke Bijbelse Christendom, maar het voorgaande is voldoende om aan te tonen dat er een grote kloof bestaat tussen wat God volgens de Schrift eist, en wat de Oosters-Orthodoxie vereist volgens haar door mensen gemaakte doctrines. Het verschil tussen de twee is het verschil tussen hemel en hel voor een verloren zondaar.

“Maar toen de goedertierenheid van God, onze Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, ⁵ maakte Hij ons zalig, niet op grond van de werken van rechtvaardigheid die wij gedaan zouden hebben, maar vanwege Zijn barmhartigheid, door het bad van de wedergeboorte en de vernieuwing door de Heilige Geest. ⁶ Die heeft Hij in rijke mate over ons uitgegoten door Jezus Christus, onze Zaligmaker, ⁷ opdat wij, gerechtvaardigd door Zijn genade, erfgenamen zouden worden, overeenkomstig de hoop van het eeuwige leven. ⁸ Dit is een betrouwbaar woord en ik wil dat u deze dingen sterk benadrukt, opdat zij die in God geloven, ervoor zouden zorgen dat zij anderen voorgaan in het doen van goede werken. Deze dingen zijn goed en nuttig voor de mensen. ⁹ Maar ontwijk dwaze vragen, geslachtsregisters en ruzies en strijdvragen over de wet, want die zijn nutteloos en zinloos” (Titus 3:4-9).

Zie ook:

- Orthodoxie onthuld: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/orthodoxe-kerken.pdf>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm